

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. I. Quænam peccata distinguatur numero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

tr. 6. contr. 5. punct. 2. sed videtur negare, hac ratione omissionem talium actuum peccaminorum constitui in materia necessaria religionis: & consequenter negare, peccata ista esse contra religionem, quod non satis intelligitur. Si tantum vult dicere, actus illos semper esse contra virtutem iustitiae, nec ex ejus prohibitionem extrahi, verum dicit: si vult dicere, talem actum, duplici tali diverso praecepto prohibitum, non esse contra duas virtutes, nec continere duplicem malitiam, nempe oppositionem tam cum iustitia, quam cum religione, falsum dicit.

179. Dices 3. Si etiam actus aliarum virtutum possunt praecipere ex motivo alterius virtutis, quare non dicamus, eos ita praecipere? Resp. rationem jam fuisse datam n. 176. quia scilicet non debet praesumi, quod actus jam ex se determinatus ad aliquam virtutem, imperetur etiam ex motivo formali alterius virtutis, nisi id vel ex verbis praecipit (ex quibus e.g. constet, furtum ex facro esse sacrilegium, consequenter non tantum esse contra iustitiam) vel aliunde colligatur. Unde si alicui imperetur jejunium, ut facilius servet castitatem, praeceptum hoc non obligat ex virtute castitatis (excipio iterum: nisi vel verba praecipit, vel aliae circumstantiae, aliud probent) sed tantum obligat ex virtute temperantiae: castitas autem in hoc casu est tantum finis extrinsecus, & remotus, ex quo non est desumenda differentia praceptorum, ut recte docet Oviedo in 1. 2. tr. 6. contr. 5. p. 2. n. 18. & nos diximus n. 149. Ratio etiam ulterior est: quia actus temperantiae, formaliter ut habens honestatem temperantiae, valde utilis est ad castitatem obtinendam; hinc rationabiliter praecipitur, immediate quidem intuitu temperantiae, mediate autem, seu ex fine remoto, intuitu castitatis. Sic etiam, dum Ecclesia praecipit jejunium in honorem alicujus Sancti, immediate illud praecipit intuitu temperantiae, mediate autem intuitu Sancti colendi.

180. Dices 4. Votum est quasi privata lex, & tamen non constituit rem promissam in materia necessaria alterius virtutis, quam religionis; ergo neque aliae leges positivae. Confir. 1. Si regularis violat praeceptum superioris, satisfacit, confitendo, se inobedientem fuisse, nec opus est addere, in qua materia: ergo signum est, quod votum tantum obliget ex religione. Confir. 2. Qui contra votum non comedendi carnes, tamen eas comedit, non est intemperans, nisi immoderate comedat, sed tantum irreligiosus: ergo nec est intemperans, qui eas comedit contra praeceptum.

Resp. neg. 1. p. ant. quidquid sit de secunda. Votum non est proprie lex; vovens enim non est superior respectu sui, ut sibi ipsi legem, vel praeceptum, proprie dictum, ferat; unde votum tantum assimilatur praecepto in eo, quod etiam obliget: de cetero est promissio facta DEO de meliori bono, & per se obligat ex motivo fidelitatis, vel iustitiae DEO debitae. Posita autem ea promissione, lex naturalis sub motivo religionis obligat ad praestandum DEO, quod ratione promissionis spectat ad ejus cultum. Ad 1. confirm. neg. antec. si materia gravis sit, & non constet aliunde confessario: si autem materia levis est, tunc sicut peccata venialia non debemus con-

siderari, ita nec infimas eorum species. Ad 2. confirm. om. antec. neg. conf. supposita enim veritate antecedentis, necessario debet esse diversa efficacia voti, & praecipit; cum votum non possit jejunium promissum constituere in materia necessaria temperantiae: quod tamen potest praeceptum, ut satis probatum. Videantur dicta n. 175. & seq. Ceterum, sicut superior potest obligare, ita simpliciter potest obligare sub hac ratione formali immediate, & non sub alia.

181. Collige 1. Transgressio voti, saepius repetiti, non est peccatum diversae speciei a transgressione ejusdem voti, semel tantum editi: & par est ratio de juramento saepius praestito: item de transgressione praecipit, sub eadem ratione formali saepius repetiti, & transgressione praecipit, semel tantum impositi; quia licet peccatum hoc possit esse gravius, non tamen est alterius speciei; cum talia vota, juramenta, aut praecipit, non sint alterius speciei: at vero transgressio rei, voto & juramento simul promissae, differt a transgressione rei, tantum voto promissae; diversa enim est obligatio voti, & juramenti.

Collige 2. Si religiosus violat e.g. jejunium, ad quod praecepto, & voto tenetur, duplicis malitiae, speciei diversae, peccatum committit; quia votum sub ratione formali religionis, praeceptum autem sub ratione formali temperantiae obligat, ut recte notat Palao part. 1. tr. 2. disp. 3. punct. 3. n. 12. 3. Si Sacerdos Beneficiatus non recitet Breviarium, peccat contra religionem, ratione Ordinum, & contra iustitiam, ratione Beneficii. 4. Si quis vovit obedientiam alteri, qui non habet jurisdictionem in ipsum, e.g. poenitens confessario; & transgreditur praeceptum, vel quasi praeceptum, talis confessarii, peccat contra religionem; quia praeceptum tale non est verè praeceptum, sed tantum conditio, qua posita obligat votum.

Collige 5. cum Oviedo in 1. 2. tr. 6. contr. 5. punct. 3. n. 25. Qui die jejunii comedit carnes, duplex peccatum specie distinctum committit; quia, cum jejunium frangi possit etiam nimia refectio, vel nimio usu ciborum tantum esurialium, sunt duo diversa praecepta, non comedendi carnes, & non adhibendi, nisi unam refectio. Et quanquam praeceptum jejunii videatur involvere alterum non comedendi carnes, & etiam hanc comestionem prohibere, nil refert; sic enim praeceptum castitatis etiam prohibet adulterium, quamvis hoc habeat adjunctam aliam malitiam contra iustitiam. Plura vide apud Oviedo loc. cit. à n. 22. per plures paragraphos, & apud alios, maxime morales Theologos.

QUESTIO V.

De Differentia Numerica Peccatorum.

ARTICULUS I.

Quenam peccata distinguantur numero.

182. Non quaerimus hoc loco de distinctione individuali, seu numerica in sensu physico; nam

clarum est, quemlibet actum voluntatis internum, quodlibet verbum, vel actionem externam, esse quid physicè individualiter distinctum ab alio, atque adeo in hoc sensu aliud numero peccatum: sic, qui e. g. per horæ quadrantem, continuò turpiter delectatur, plures actus voluntatis physicè distinctos elicit, adeoque plura peccata physicè distincta committit: & tamen est communis sententia, talem in genere moris unum tantum peccatum committere. Quare questio hæc instituitur in sensu morali, sive in ordine ad confessionem, in qua Christus voluit exponi moralem tantum distinctionem, ac numerum peccatorum, qui ab hominibus nosci, ac notari possit, ne confessio, ut criminantur hæretici, sit carnificina conscientie; hinc autem oritur difficultas in statuenda regula, quando plures actus moraliter faciant unum peccatum, ita ut sufficiat eos in confessione, tanquam unum peccatum exponere: quando verò faciant moraliter plura peccata, & ut talia debeant exponi.

Supponitur autem hæc sententia (de qua agendum in tract. de penitentia) quod non sit obligatio confitendi circumstantias merè aggravantes; nam, si sit obligatio hæc confitendi, hæc questio erit præcisè speculativa, & nihil faciet ad praxim; etsi enim plura e. g. desideria mala successiva, tantum essent unum peccatum, tamen essent peccatum gravius, quam desiderium tantum momentaneum, quamvis deliberatum; adeoque deberet tamen explicari in confessione numerus, vel saltem tempus, quo durasset ea delectatio: qua ratione numerus, quantum posset, etiam explicaretur. Pariter supponitur, quod physica distinctio actuum sit purè individualis; si enim sit simul specifica, clarum est, debere eam exponi. Sic si aliqua desideria sint circa personas solutas, alia circa ligatas, vel facras, etsi sint continua, utique debent in confessione exponi per modum plurium, specie differentium: quod idem dicendum, si quis uno actu desideret alia, objecta specie diversa.

183. Jam questio hæc in duplici casu locum habet. 1. Si sint plures actus similes, successivi, & physicè distincti, e. g. delectationes turpes. 2. Si sit unus actus, sed tendens in plura objecta, similia quidem, sed talia, quorum quodlibet, si esset solum intentum, jam constitueret peccatum mortale. e. g. si quis uno actu desideret turpiter decem personas similes, vel desideret una explosione tormenti occidere injustè decem homines, aut eos omnino occidere: & in his casibus queritur, an quis debeat exprimere numerum clarè, quantum potest: an verò sufficiat, numerum exprimere in confuso. e. g. an debeat dicere: *Concupivi decem fœminas*: vel an sufficiat dicere: *Concupivi fœminas*: an debeat dicere: *Volui occidere, vel occidi decem homines*; an sufficiat dicere in confuso, *homines*.

Discrimen autem hæc faciunt auctores inter actus peccaminosos. Alii sunt interni, alii externi; quorum explicatio aliàs est nota. Alii actus dicuntur consummati, seu perfecti & absoluti, ita, ut ad alium actum, vel opus complendum non ordinentur, sive dein consummentur interiùs in corde, ut hæresis, odium DEI, & proximi, invidia &c.: sive exteriùs, & hoc iterum duplici-

ter, scilicet ore, ut blasphemia, perjurium, delectatio; & opere, ut homicidium, furtum, fornicatio &c. Alii dicuntur actus non consummati, qui scilicet vel ex se, vel ex communi modo operandi, tanquam media, dispositiones, & circumstantiæ, partes, vel complementa, ordinantur ad alium actum, vel opus complendum: & tales e. g. respectu homicidii, sunt desiderium cædis, præparatio armorum, captatio occasionis, conflictus, vulneratio, transfixio, gaudium inde resultans &c. vel respectu fornicationis, delectatio, desiderium, aspectus, sermones, oscula, tactus, quæ ad turpe opus disponunt, vel id committantur, item consequens gaudium, & alia signa amoris, tanquam appendices, vel complementa obscœnissimæ voluptatis.

184. Ulteriùs alii actus tendunt in plura objecta totalia, opere consummata: alii in unum, vel plura partialia. Prioris generis sunt desiderium plurium copularum fornicariorum, aut desiderium plurium cædium. Posterioris generis sunt desiderium plurium tactuum, ad eandem copulam præviorum: aut desiderium plurium dispositionum, ad homicidium prærequisitarum. Rursus alii actus sunt continui, alii interrupti. Interruptio autem fit tripliciter. 1. per seriam prioris voluntatis retractationem, qua quis serio statuit, non amplius velle, quod voluit priùs. 2. per liberam cessationem, sed tamen sine retractatione prioris voluntatis, e. g. si quis desistat à prosecutione prioris actionis, & aliud agere incipiat. 3. per necessariam cessationem, ratione distractionis, ebrietatis, somni, vel alterius similis causæ, quæ mentem, aut voluntatem, vel sopit, vel avertit.

185. Dico jam. 1. Actus interni, etiam similes, in quibus sistitur, sunt plures moraliter, & ut plures explicandi sunt in confessione, si interrupti fuerint per contrariam voluntatem, e. g. quando quis aliquot morosas delectationes admittit, postea, poenitentia ductus, statuit omnes excutere; sed paulò post iterum tentationi succumbit. ita communis, & probatur, actus illi, utpote physicè distincti, jam sunt physicè diversi, & plures: sed neque per contrariam illam voluntatem evadunt in genere morali unum; cum contraria voluntas eos non conjungat, sed moraliter disjungat: ergo nec habent conjunctionem, seu unitatem physicam, nec moralem, quam deberent desumere ab una moraliter voluntate, quæ utique non datur, quando dantur voluntates contrariæ: ergo illi actus sunt moraliter plures, adeoque ut plures debent explicari; nam juxta Tridentinum, sess. 14. c. 5. & can. 7. debet explicari numerus gravium peccatorum, quæ saltem moraliter numericè distincta sunt.

Confirm. à pari Siquis, postquam incepit meditari, dein per contrariam voluntatem statuit non meditari, planè eam interruptit: & si iterum se corrigat, ac statuat ulterius meditari, novam meditationem incipit: ergo etiam, si quis, postquam coepit e. g. turpiter delectari, dein per contrariam voluntatem statuit, non amplius delectari: attamen denuò mutata voluntate incipit obscœnis oblectari, planè novam, & distinctam delectationem admittit. Nec dicas, esse

eandem meditationem, quamdiu quis eodem loco flectit; nam non est eadem, nisi in sensu latissimo: certe potest diu flectere, & interim vocaliter orare, vel indifferentia, aut mala cogitare: quis autem dicat, talem propriè loquendo pergere moraliter in meditatione, ita, ut, si post aliquod tempus iterum resumat priores cogitationes de meditatione, dicatur antiquam meditationem prosecutus fuisse? Quod si tamen voluntatis retractatio non esset absoluta, sed tantum conditionata, possent actus illi, non impleta conditione, adhuc coalescere, e. g. si retractares voluntatem occidendi inimicum, sub conditione, si is tibi satisfactionem præstet, hanc autem ille abnuat, & tu ideo pergas in malo proposito, non fuit interruptum peccatum.

186. Dico 2. Actus interni, physice interrupti, per liberam, vel necessariam cessationem, absque retractatione prioris voluntatis, aliquando censendi sunt moraliter plura peccata, & ut talia in confessione sunt exponendi: aliquando verò censendi sunt unum peccatum. Conclusio est communis, & probatur exemplis. Qui singulis hebdomadis semel se oblectat delectatione turpi circa eandem personam: aut qui ante somnum delectationes morosas admittit, & manè evigilans easdem refumit, quanquam nunquam priorem voluntatem retractet, sed tantum liberè, vel necessariò cesset, juxta communem sensum, & praxin consentientium (qui distinctè in hoc casu numerum explicant) plura peccata committit, & tenetur tanquam de pluribus se accusare; nec enim ritè confiteretur dicendo: *Per mensem turpiter concupivi*; sic enim putaret confessarius, eum non interrupisse per mensem illa desideria: sed debet dicere: *Per mensem quot hebdomadis, vel diebus, turpem delectationem admisi*: ut scilicet intelligatur, fuisse actus distinctos, & aliquo modo explicetur eorum numerus: certe hæc est praxis communis, & universalis opinio, tam consentientium, quam confessariorum.

187. Aliquando autem non sufficit talis cessatio ad pluralitatem peccatorum. ita Lugo, Wlffing, ac alii: & probatur iterum communi sensu, atque aliis exemplis. Sic, qui per mediam horam turpi delectationi, vel odio proximi, inhæret, licet aliquoties liberè, aut necessariò breviter distrahatur ad alia, unum moraliter peccatum committit; si enim quavis interruptio multiplicaret peccata interna, esset moraliter impossibile eorum numerum scire; cum sapissime non constet, quoties actus insensibiliter sint interrupti, ac liberè repetiti. Confirm. Sicut, qui pia meditatur per semihoram, etsi aliquoties voluntariè modicè distrahatur, tamen unam moraliter meditationem facit: & qui amico loquitur, etsi aliquantulum interrumpat sermonem, e. g. famulo aliquid præcipiendo, vel alium hospitem breviter excipiendo, tamen unum colloquium instituisse censetur: ita etiam, qui, ut ita loquar, meditatur obscena, vel cum obscenis objectis quasi colloquium instituit, etsi aliquantulum distrahatur, vel illud quasi colloquium interrumpat, tamen unum peccatum patrat, & sufficit id explicare per modum unius peccati.

188. Ubi tamen nota, quòd, licet non de-

beat explicitè dici numerus in tali casu, tamen neque debeat negari; unde, qui pluribus uno tractu, e. g. conviciis proximum invalisset, non sufficienter se accusaret, dicendo: *Convicium alteri dixi*: nam sic putaret confessarius, unum tantum verbum tale dictum fuisse: sed debet dicere: *Semel convicia dixi*; vel *conviciatus sum*; quæ sui accusatio est indifferens ad significandum vel unum verbum, vel plura; aliàs enim poenitens negaret peccatum suum, & aliud confiteretur; certe confessarius aliud intelligeret: imò neque sufficit adhibere verba ita indifferentia, ut in rigore tantum logico non negetur pluralitas, ita, ut, e. g. qui voluit occidere plures, dicat tantum: *Volui committere homicidium*; nam sic confessarius, ex communi istarum vocum acceptione, cogitaret, poenitentem tantum unum homicidium voluisse patrare: sed debent adhiberi verba, in morali æstimatione de se apta ad significandum etiam plura, ut in priori exemplo: *Conviciatus sum*: vel in posteriori: *Volui plures occidere*: aliàs enim, ut dictum, confessarius qui verba in sensu morali, & prout communiter intelliguntur, accipit, non intelligeret ritè peccatum, adeoque confessio insufficientis esset.

189. Quenam autem assignanda sit regula discernendi, quando ratione interruptionis multiplicentur peccata, quando non, difficultas est magna. Cardinalis de Lugo de poenitentia disp. 16. sec. 14. n. 569. ait, rem hanc ex prudentis arbitrio esse desumendam, ex proportionem ad actiones externas; sicut enim, ut dictum est, colloquium cum amico non statim cessat ob modicum intermixtum sermonem cum famulo: nec etiam cessat sermo contumeliosus, quamvis modica interlocutio fiat cum amicis pacificatoribus; quia semper adhuc præsens est is, in quem contumeliæ jaciuntur, & idem adhuc animus perseverat: ita etiam non cessat quasi colloquium internum, seu delectatio, cum re turpi, si tantum modicè interrumpatur, & rursus statim inchoetur, nec ulla retractatio intercesserit.

At, sicut cessat colloquium cum amico, si is recessit: & sermo contumeliosus cum inimico, quando hic è tuo conspectu abiit: censeturque novum colloquium, si amicus, aut inimicus redeat, vel obviu denuo fiat, ac tu denuo loqui, aut conviciari incipias: ita etiam sit nova moraliter delectatio, quando, postquam voluntate recessimus ab eo objecto, & ab ea cogitatione, sine retractatione quidem, sed tamen animo de aliis cogitandi, & quasi, ut ait Lugo, objecto dedimus licentiam abeundi, postea rursus ad idem redimus, & eo oblectamur. Minus adhuc moraliter interrumpitur delectatio, si eadem voluntas virtualiter perseveret, e. g. si, dum quis turpiter delectatur, superveniente alio, breve negotium cum eo quidem expediat, sed habeat animum, eo peracto statim ad priores cogitationes redeundi: sicut non interrumpitur colloquium duorum, si superveniente tertio, aliquantum discursum interrumpant, eo animo, ut recedente isto, statim iterum priorem sermonem prosequantur.

190. Subjungit Lugo num 570. quòd, si interruptiones fuissent aequè breves, etiam delectatio per diem integram producta, esset tantum unum peccatum, sicut delectatio per dimidiam ho-

horam: sed statim, & bene, addit, longiori temporis spatio, etiam longè facilius contingere interruptionem moralem. Unde iudicat, saltem longiorem durationem explicandam; cum difficile sit, tanto tempore durare eundem quasi congressum cum objecto, & hominem non discedere plena libertate ab illius cogitatione.

Docet ulterius, non posse eandem regulam tradi pro omnibus actibus malis; cum aliqui facilius moraliter interrumpantur, & brevius durent, ut blasphemia interior: alii diutius, ut delectatio turpis, odium proximi: & ex his etiam longius durent, qui ex vehementi passione procedunt. Tandem ait, regulariter ultra duas, vel tres horas, non videri perseverare moraliter eandem voluntatem merè internam; cum difficile sit, quòd homo velit longius perseverare in eadem cogitatione, & non se divertere ad alia; hinc durationem saltem longiorem solere explicari, eoquòd regulariter habeat interruptiones morales, & homo utique voluerit per diem aliquoties discedere ab objecto, quamvis cogitatio omiſſa, iterum & iterum redierit.

Illung. tract. 2. disp. 2. num. 62. (cui videtur consentire Tannerus disp. 4. de peccatis q. 2. dub. 4. num. 57.) ait, tantam interruptionem sufficere ad discontinuandos hos actus, quanta sufficit communiter ad animum immutandum, & ejus impetum, ac intentionem enervandam: quanta autem hæc sit, ait, desumendum ex natura actuum, objectorum, circumſtantiarum, facilius, vel difficilius animum immutantium.

191. Dico 3. Actus voluntatis interni, & etiam externi oris, similes, consummati, vel non consummati, eodem quasi voluntatis impetu, actualiter, vel virtualiter durante, repetiti, unum tantum moraliter peccatum constituunt, ita communis. Prob. isti actus sunt similes, & uno tractu, adeoque una moraliter voluntate elicit: ergo juxta communem estimationem veniunt nomine unius actionis. Sic, qui turpiter absque interruptione se per plures actus physice distinctos oblectat, unam moraliter delectationem admittit. Et certè, si non omni interruptione semper tollitur hæc unitas (ut num. 168. & sequentibus modò diximus) tunc minùs tollitur, si nulla adsit interruptio. Par est ratio de pluribus similibus actibus externis oris, e. g. contumeliis, uno tractu in eundem proximum jactis, vel de tractionibus similibus contra eundem commissis: item de perjuriis continuatis circa eandem rem, ita Lugo de pœnit. disp. 16. sec. 14. num. 559. & seq. Illung. tract. 2. disp. 2. num. 65. qui insuper citat Molinam, Gobat, Azor, Diana, & plures alios.

192. Dico 4. Actus externi, opere commissi, sed non consummati, qui ad eundem finem tendunt, & uno tractu, vel impetu, sunt repetiti, unum tantum moraliter peccatum constituunt, ita communis. Sic, qui eundem pluribus verberibus continuo cædit, unius verberationis est reus: qui continuatis acceptionibus plures pecunias rapit, unum furtum committit. Imò, in hoc casu furti, etiam tantum est unum peccatum, etsi fur domo egrediatur, ut rapta exportet, si retineat animum statim redeundi, & alia accipiendi. Ulterius, qui turpes aspectus, turpes tactus, continuatos exercet, vel plura

oscula repetit, cum intentione fornicationis, respectu ejusdem personæ, sufficienter continetur dicendo: *Semel impudicos tactus, aspectus, oscula exercui, cum tali persona, & cum intentione fornicandi.* Probatur hæc conclusio, ut superior, quia scilicet ratione continuationis, intentionis, & finis isti actus in sensu morali veniunt nomine unius actionis.

Confirm. ex S. Thom. in 2. dist. 42. q. 1. a. 1. in corp. ubi ait, *Contingit, esse actus plures, secundum quod ad genus nature referuntur* (hoc est, physice) *qui tamen sunt unum, secundum quod in genere moris considerantur, ut patet in eo, qui furatur; quia omnes actus ejus, qui ad finem furti ordinantur, peccatum sunt; cum mala intentione fiant: qui possunt valde multi esse, & tamen omnes computantur ut unum peccatum; quia non habent rationem peccati, nisi secundum quod per unam voluntatem, in unum perversum finem ordinantur.* Quibus, ultimis præsertim verbis, etiam rationem nostram approbat.

193. Dico 5. Si actus externi sint opera consummata (quæ explicavimus n. 183.) totidem moraliter peccata sunt, quot talia opera, & ut totidem explicari debent in confessione, ita communis. Probatur exemplis. Sic qui tres homines tribus continuatis ictibus occidit, tria homicidia declarare debet: qui ter copulam continuo congressu habuit, numerum hunc exponere debet: item si sacerdos die Nativitatis Dominicæ in statu peccati gravis, sine interruptione tria sacra legat, tria sacrilegia distincta committit: & sic de similibus. Ratio est; quia talia opera consummata, in sensu morali, & estimatione communi hominum, veniunt nomine plurium actionum: & hæc est etiam praxis consuetum, ut in talibus casibus se acculent, exponendo numerum talium actionum.

194. Quodsi autem peccans, actus externos, seu opera, non ad alium finem ordinet, sed in ipsis quiescat, e. g. turpes actus non ulterius ordinet, nec fornicationem intendat, tunc distinguendum est: si sunt actus similes, & non interrupti, nec consummati, videntur venire nomine unius actionis, adeoque sufficere, si per modum unius explicentur. Sanè sic se habet verberatio per plures ictus continuata, furtum pluribus acceptionibus patratum, comestio plurium ciborum ex carne in uno prandio die jejunii: quæ exempla auctores solent adducere, ut in iis ostendatur unitas peccati. Et certè neminem legi, qui dicat, debere explicari numerum turpium tactuum, si fuerint continui: nec auctores videntur, communiter saltem, requirere coordinationem ad unum finem alium, seu distinctum ab aggregato actionum continuarum, nisi in uno casu, quando scilicet externum opus factum est, ad quod tales actiones omnes ordinantur, & questio agitur, an sufficiat explicare opus externum, ad quod omnia ordinata sunt, quæ est longè alia ab ea, quam modò tractamus: & de illa agemus postea. Si autem actus sint specie dissimiles, aut moraliter interrupti, debet utique numerus eorum explicari, etiam quando non sunt actus consummati.

195. Dico 6. cum de Lugo disp. 16. de pœnit. sec. 14. n. 542. Illung. tract. 2. disp. 2. n. 57. Non potest statui de actibus externis oris, vel operis

operis, homogeneis, five ejusdem speciei, unica universalis regula, ex qua defumatur, quando moraliter interruptantur, ita ut faciant plura moraliter peccata in confessione explicanda, aut quando non ita interruptantur: sed hoc juxta arbitrium prudentis viri debet determinari, vel ex circumstantiis temporis, nimio, vel non nimio intervallo, interrupti, aut certarum actionum mediatione quasi interfecti: vel ex qualitate actionum, habentium, vel non habentium rationem medii, aut finis: vel ex communi sensu, & modo operandi: ex quibus defumendum est, an ij actus, stante tali interruptione, tamen censeantur moraliter una, vel an multiplex operatio: vel etiam aliquando, an censeatur eadem voluntas virtualiter permanere: quod ultimum, quamvis non ubique necessarium sit, tamen, ut patebit ex sequentibus, si adest in operibus non consummatis, multum facere potest ad faciendam determinationem: nisi fors iterum aliunde ejus vis elidatur.

196. Probè conclusio, seu explicatur. Imprimis, etsi per retractationem voluntatis sæpius, & fors ordinariè, interruptantur moraliter tales actus, tamen non videtur, omnino semper id fieri; nam *Lugo cit. disp. 16. de penitentia n. 551.* censet, quod is, qui die jejunii jam secum statuit, in prandio nihil amplius comedere, si tamen, antequam à mensa surgat, novum afferatur ferculum, possit licitè de isto comedere; quia continuatio prandii, ratione loci, & temporis, non obstante brevi illa mutatione voluntatis, sufficit ad continuandam licitè comestionem: quod etiam tenent *Lessius de justit. l. 4. c. 2. dub. 2. n. 11.* & *Filiucius tom. 2. tract. 27. p. 2. n. 41.* (quod *Layman l. 4. tr. 8. c. 1. n. 6.* etsi oppositum teneat, tamen probabile esse asserit) imò hi auctores admittunt, quod, etsi quis jam à mensa surrexerit, possit tamen redire, & iterum comedere: & sanè valde probabile est, quod talis possit rursus comedere, postquam proposuit, nihil ultra comedere, saltem, si nondum surrexit; cum hoc multum faciat ad moralem estimationem. Quo supposito, si quis iterum post mutatam voluntatem carnes comederet, quas prius jam comedisset, non videtur talis novum peccatum, moraliter à priori distinctum, committere, in quo consentit etiam *Illung. tract. 2. disp. 2. n. 60.* cum aliis ab ipso citatis.

Pariter difficile mihi videtur, quod, si quis cum altero litigare coepit, vel etiam convicia ei dicere, & ab amico persuasus dicat, se jam velle tacere, adeoque voluntatem priorem retractet: sed mox ab adversario laceffitus, iterum incipiat litigiosas voces, vel convicia jacere, difficile, inquam, videtur, dicere, quod in hoc casu, dentur duo moraliter distincta peccata; cum videatur in morali opinione ex natura litigationis &c. dari adhuc continuationem. In his tamen casibus, etsi actus externus possit dici non interruptus, & moraliter unus, tamen non video, qua ratione etiam duo actus interni, unus ante, alter post retractationem voluntatis, denuo imperans comestionem carnis, vel convicia jacienda, non sint duplex peccatum; cum isti juxta primam conclusionem, ab omnibus receptam, per contrariam voluntatem interruptantur.

197. Quod si voluntas non sit retractata,

R.P. Ant. Mayr, Theol. Tom. I.

sed tantum per liberam, vel necessariam cessationem interrupta, tunc, si opera externa, quamvis homogenea, & continua, sint consummata, constituunt plura peccata, ut jam dictum n. 193. præsertim, si accedant actus interni plures etiam continui; si autem non sint opera consummata, aliquando constituunt plura peccata, aliquando non; unde attendendum ad circumstantias &c. n. 195. assignatas. Quod enim aliquando plura peccata constituant, habetur ex his exemplis. Qui quotidie per mensem blasphematur, & à blasphemia quotidie cessat, absque voluntate retractante, ac proposito emendationis, plura utique peccata committit, nec sufficienter se accusat, dicendo, se blasphemasse per mensem; nam sic intelligeretur, blasphemiam moraliter durasse per mensem, quod nemo dicit contigisse in hoc casu. Par est ratio de eo, qui singulis diebus convicia in aliquem jactat, vel singulis diebus florenum furatur.

198. Quod autem non semper peccata moraliter plura committantur, ostenditur, & quidem quantum ad actus oris, seu verba, exemplis sermonis contumeliosi (de quo n. 189) sermonis impuri, & detractorii, de quibus par est ratio cum sermone contumelioso: quoad opera verò exemplo comestionis carnis, quæ, licet durante prandio sæpe interruptatur garriendo, literas, vel nova legendo, tamen manet moraliter una. Item, si fur exportationem rerum colloquio aliquo interruptat. Item, si sacerdos in statu mortalis peccati canat Missam, licet sub musica in choro facta, etiam aliquantum garrat, tamen manet, sicut unum sacrificium, ita unum peccatum; quia, præsertim manente retentione sacrarum vestium, & populo finem sacrificii expectante, manet virtualiter eadem voluntas sacrificandi.

Unde ingeniosus quidam recentior docet, accedere ad templum, vestes induere, ad aram facere, imò & si Communionem distribuisset durante Sacro, postea residua fragmenta absumere, in statu peccati, esse tantum unum peccatum, eoquod sit unum tantum sacrificium ex omnibus his actionibus completum: quamvis distributio Communionis esset aliud distinctum peccatum. Pariter, qui intendit inimicum occidere, & sic iter agit, atque in via cum aliis loquitur, prandet, ut vires necessarias refocillet, atque ideo non semper actu cogitat de inimico, tamen adhuc censetur unum peccatum committere. At verò, si nimis diu inimicitia duret, non coalescunt omnes actiones, ex ea profectæ, in unum peccatum; quia utique per longum tempus sæpe moraliter interruptuntur; aliàs, si rex per plures annos bellum injustum gereret, unum peccatum committeret, quod est falsum.

ARTICULUS II.

Reliquæ Conclusiones huc spectantes.

199. **D**ico ulterius. 7. Quando plures actiones, five ex se malæ, five indifferentes, ordinantur ab operante ad eundem finem malum, tanquam media, aut dispositiones, vel tanquam partes, si-

G

ne